

5.3 KESKUSVAALILAUTAKUNNAN TOIMINTA JA TALOUS



TOIMIELIMEN TOIMINTA JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Keskusvaalilautakunnan keskeisimmät tehtävät ovat kunnan vastuulla olevien, vaaleihin liittyvien tehtävien toteuttaminen sekä varavaltuutettujen nimeäminen tarvittaessa.

Vuonna 2024 järjestetään kahdet vaalit sekä aloitetaan vuoden 2025 vaalien valmistelu:

Tammi-helmikuussa toimitettiin presidentinvaali, touko-kesäkuussa europarlamenttivaalit. Syksyllä 2024 aloitetaan vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien järjestelyt. Vaalien toimittaminen sekä niihin liittyvä järjestelytyö vaikuttavat merkittävästi keskusvaalilautakunnan budjettiin sekä lautakunnan alaisen henkilöstön määrään.

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat toimitettavat vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan keväällä 2027.

TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT / MITTARIT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2023	TA2024	Toteutunut 30.06.2024
Toimitettavien vaalien lukumäärä		2	3
Kokousten lukumäärä	5	11	7
Ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärä		31	46
Ennakkoäänestyspaikkojen aukiolotunnit		954	1 364
Vaalipäivän äänestyspaikkojen lukumäärä		38	57

Vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit eli presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit.

Presidentinvaali järjestettiin kaksikierroksisina, jota taulukon arvioidut lukemat eivät täysin heijastaneet. Presidentinvaalien kierroksia käsitellään omina vaaleinaan, vaikka kyse on kuitenkin yhdestä vaalikokonaisuudesta. Näin ollen vuoden 2024 vaalien kokonaislukemaksi tulee kolme (3). Vaalien kaksi kierrosta heijastuvat suoraan myös taulukon muihin lukemiin, jotka oli arvioitu yhden kierroksen perusteella. Presidentinvaaleissa yhden kierroksen ennakoöänes-

tyspaikkojen määrä oli 19 ja aukiolotunteja toteutui 553 tunnin verran, kahden kierroksen lukemien ollessa 38 ja 1106 tuntia.

Europarlamenttivaaleihin ennakkoäänestyspaikkoja vähennettiin ja aukioloaikoja supistettiin. Ennakkoäänestyspaikkoja oli 8, joissa oli yhteensä 258 aukiolotuntia.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrä on ollut kussakin vaalissa sama - 19.

TOIMIELIMEN ALAINEN HENKILÖSTÖ (HTV)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)	TP2023	TA2024	Toteutunut 30.06.2024
Keskusvaalilautakunnan sihteeri	0,11	0,19	0
Määräaikaiset vaaliprojektityöntekijät	1,71	1,39	1,65
Vaalitoimitsijat	2,08	5,6	5,2
Yhteensä	3,9	7,18	6,85

Keskusvaalilautakunnan alaisen henkilöstön määrä vaihtelee vuosittain riippuen tulevien vaalien ajankohdasta sekä määrästä. Keskusvaalilautakunnan sihteerin lisäksi lautakunnan alaisuudessa työskentelee määräaikaisia vaaliprojektityöntekijöitä, jotka vastaavat vaalien käytännönjärjestelyiden toteutuksesta. Lisäksi vaalitoimitsijoiksi palkataan vaaleista riippuen 40-55 henkilöä. Ennakkoäänestyspaikkojen määrä ja niiden aukiolotunnit vaikuttavat siihen, kuinka paljon henkilöstöä tarvitaan ja millaiseksi henkilöstökustannukset kussakin vaalissa muodostuvat. Myös vaalipäivän äänestyspaikkojen määrä vaikuttaa sekä palkka- että palkkiokuluihin. Jokaisella äänestysalueella sijaitsee yksi vaalipäivän äänestyspaikka. Rovaniemellä äänestysalueita on 19 ja niiden määrästä päättää valtuusto.

Vaaliprojektityöntekijöiden arviota suurempia henkilöstötyövuosia selittää presidentinvaalin kaksi kierrosta ja alustavaa suunnitelmaa laajempi ydinryhmä. Vaalitoimitsijoiden henkilöstötyövuosissa presidentinvaalin toteuma oli arviota suurempi (110%), toisaalta europarlamenttivaalien toteuma oli huomattavasti arviota pienempi (74%). Keskusvaalilautakunnan sihteerin työtunnit on merkattu tarkoituksella laskennallisesti nolaksi.

TALOUSARVIOVUODEN TAVOITTEET

Keskusvaalilautakunnalle laissa asetetut tehtävät huomioiden suoranaisten strategisten tavoitteiden asettaminen ei ole tarkoituksenmukaista. Lautakunnan talousarviotavoitteet keskittyvät näin ollen lautakunnan alaisen toiminnan kehittämiseen.

PALVELU-/VASTUUALUE KESKUSVAALILAUTAKUNTA	
Tavoite	Sähköisen vaalipöytäkirjan käytön laajentaminen koskemaan kaikkia 19 vaalilautakuntaa.
Riskit	Sähköistä vaalipöytäkirjaa päätetään olla hyödyntämättä vaalilautakunnassa.

Budjetti resurssit	/ Ohjeiden laatiminen, koulutuksen toteuttaminen sekä käytössä auttaminen: noin 30 työtuntia		
Toimenpide	Laaditaan ohjeistus sekä suunnitellaan koulutus sähköisen vaalipöytäkirjan käyttöön. Vaalilautakunnat tekevät vaalipäivänä päätöksen sähköisen vaalipöytäkirjan käytöstä.		
Mittari	Lähtö 1/2024	Toteuma 6/2024	Tavoite 12/2024
Vaalilautakunnat, joissa sähköistä vaalipöytäkirjaa hyödynnetään	4	19	19
Arviointi			Tila
Sähköinen vaalipöytäkirja on otettu käyttöön kaikilla 19 vaalilautakunnalla.			Valmis

TOIMIELIMEN TALOUS

Lautakunnan suurimmat kulut muodostuvat henkilöstökuluista, tilavuokrista sekä palveluiden ostoista. Vuosittainen määrärahatarve riippuu siitä, toimitetaanko kyseisenä vuonna vaaleja ja, jos toimitetaan, mitkä vaalit ovat kyseessä. Valtiollisissa vaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat suppeammat, jonka takia myös määrärahan tarve on pienempi. Kuntavaaleissa kunnan vastuulla on sekä ehdokasasettelu että ääntenlaskenta, joka kasvattaa etenkin henkilöstökustannuksia. Vaalien ennakoitu äänestysaktiivisuus vaikuttaa esimerkiksi siihen, kuinka paljon vaalitoimitsijoita tarvitaan hoitamaan ennakkoäänestystä.

Presidentinvaalien järjestelykustannukset toteutuivat 110 prosenttisesti eli 30 000 euroa yli arvion. Toisaalta europarlamenttivaalien järjestelykustannukset toteutuivat 82 prosenttisesti eli 33 000 alle arvion. Henkilöstökustannukset toteutuivat arviota pienempänä, toisaalta muut toimintakulut olivat selkeästi arviota suuremmat (161,8%) suurista vuokratuluista johtuen. Keskusvaalilautakunta on käyttänyt määrärahansa 92 prosenttisesti ja jäljellä oleva osuus kohdistuu alue- ja kuntavaalien valmisteluun sekä keskusvaalilautakunnan kokouskustannuksiin.

Ainoa tuloksi kirjattava erä keskusvaalilautakunnalla on oikeusministeriön myöntämä kertakorvaus vaalien järjestämisestä. Presidentinvaalista maksettavat korvaukset toteutuivat 98 prosenttisesti, europarlamenttivaaleista maksettavaa korvausta ei ole vielä maksettu.

1 000 €	TP2023	TA2024	TA2024 Muutos	TA Yh- teensä 2024	TOT 1-6/ 2024	Käyttö-% 1-6/ 2024	Ennuste 2024
TOIMINTATUOTOT	122	365		365	244	67,0 %	365
MYYNITUOTOT						0,0 %	
MAKSUTUOTOT						0,0 %	
TUET JA AVUSTUKSET	122	365		365	244	67,0 %	365
MUUT TOIMINTA- TUOTOT						0,0 %	
TOIMINTAKULUT	- 277	- 517		- 517	- 476	92,0 %	- 517
HENKILÖSTÖKULUT	- 190	- 425		- 425	- 379	89,2 %	- 425
PALVELUJEN OSTOT	- 47	- 56		- 56	- 48	84,8 %	- 56
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 17	- 8		- 8	- 4	46,8 %	- 8
AVUSTUKSET						0,0 %	
MUUT TOIMINTA- KULUT	- 22	- 28		- 28	- 45	161,8 %	- 28
TOIMINTAKATE	- 155	- 152		- 152	- 231	152,2 %	- 152